

I. Czy w dziejach Polski Ludowej dostrzega Pan/Pani tematy dotychczas pominięte? Prosilibyśmy o wysunięcie postulatów badawczych.

W dziejach Polski Ludowej dostrzegam tematy dotychczas pomijane: trudno precyzyjnie odpowiedzieć na tak postawione pytanie. Prawdopodobną jest, że brak opracowań (lub ich przyczynkarski charakter) na tematy ogólnopolskie posiada odzwierciedlenie na szczeblu regionalnym i *vice versa*. Zakładając, że pytanie dotyczy problematyki ogólnokrajowej, postulowałbym m.in. następujące tematy badawcze:

- kampanie wyborcze i „wybory” (głosowania) do Sejmu PRL;
- propaganda: prasa, radio i telewizja,
- korupcja jako zjawisko polityczne i gospodarcze,
- klęski żywiołowe,
- bogactwo i ubóstwo,
- szeroko rozumiane przemiany cywilizacyjne,
- gospodarka PRL (w kierunku próby bilansu): to samo dotyczy polityki – poszerzenie merytoryczne (1944/1945–1970) i rozszerzenie chronologiczne „Centrum władzy w Polsce”,
- syntezy, tzn. istnieje np. bogata literatura na szczeblu centralnym i regionalnym na temat wymiaru sprawiedliwości w latach 1944/1945–1956. Wdaje mi się, że można by ten problem już uporządkować, np. w pracach monograficznych. Obecnie Czytelnik skazany jest na studiowanie różnych opracowań, zestawianie statystyk, notabene znacznie niekiedy różniących się, prowadzenie własnych obliczeń itp. Spostrzeżenie to dotyczy innych obszarów i funkcjonujących w nich instytucji oraz organizacji.

II. Jaką rolę w warsztacie badawczym historyków, zajmujących się dziejami Polski Ludowej, odgrywają, a jaką winny odgrywać, różne kategorie źródeł?

Truizmem jest stwierdzenie, że podstawową czy główną rolę w warsztacie badawczym historyków zajmujących się dziejami Polski Ludowej powinny pełnić źródła (różne ich kategorie). I z reguły tak się dzieje. Niestety, tu pojawia się problem, który dotyczy pojęcia „źródeł” oraz ich wykorzystania, tzn. selekcji bądź pomijania lub nadmiernego eksponowania pewnych kategorii źródeł. Niestety, zarówno w badaniach regionalnych, jak i ogólnokrajowych coraz częściej spotyka się historyków, którzy zbyt dużą uwagę przywiązują do jednej kategorii źródeł, dyskryminując inne bądź wręcz je pomijając. W efekcie mamy „marsz na skróty” i bardzo powierzchowne opracowania. Mam świadomość, że moje spostrzeżenie traci znaczenie w zderzeniu ze „zwolennikami postmodernistycznej dekonstrukcji”. Trudno mi jednak zaakceptować tendencje wzrostową tego zjawiska.

III. Czy w Pana/Pani warsztacie naukowym wykorzystuje Pan/Pani monografie i wydawnictwa źródłowe dotyczące historii Polski Ludowej, opublikowane przed 1989 r. – i dlaczego?

W warsztacie naukowym wykorzystuję monografie i wydawnictwa źródłowe dotyczące historii Polski Ludowej, opublikowane przed 1989 r. – dlaczego? Z wielu powodów. Po pierwsze, w każdym wypadku jest niezbędne zapoznanie się ze stanem badań – a zatem ze względów warsztatowych. Po drugie, merytorycznych, tzn. nie można *a priori* zakładać, że dorobek na dany temat (np. monografia zakładu, wsi, a nawet PPR czy PZPR) jest bezwartościowy. Po trzecie – opracowania czy źródła sprzed 1989 r. są odbiciem minionej epoki, a zatem same w sobie stanowią swoistego rodzaju źródła.

IV. Jaką nazwę okresu 1944/45–1989 uważa Pan/Pani za odpowiednią – Polska Ludowa? PRL? Peerel? Rzeczpospolita Druga i Pół? Polska pod okupacją sowiecką? Ewentualnie prosimy o własne propozycje.

Dla okresu 1944/1945–1989 preferuję nazwę Polska Ludowa. Jest ona najbardziej adekwatna czasowo dla całego okresu i w miarę mocno utrwalona w świadomości społecznej.

V. Czy opublikował(a) Pan/Pani także jakieś prace naukowe dotyczące innych okresów dziejów Polski lub z zakresu dziejów powszechnych? (Oczywiście możliwa jest odpowiedź: nie dotyczy).

Tak. W swoim dorobku naukowym posiadam prace dotyczące innych okresów Polski (Drugiej Rzeczypospolitej i II wojny światowej) oraz dziejów powszechnych.

VI. Prosimy wymienić nazwiska historyków zajmujących się dziejami Polski Ludowej, których uznaje Pan/Pani za autorytety naukowe.

Autorytety naukowe – bez wątpienia do rzetelnych i uznanych historyków zaliczam Krystynę Kersten, Andrzeja Paczkowskiego, Antoniego Czubińskiego, Jerzego Eislera.

Dr. hab. Andrzej Zaćmiński, ur. w 1960 r., w 1986 r. obronił w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Bydgoszczy pracę magisterską pt. *Życie polskie w Oflagu IIC Woldenberg*, w 1992 r. obronił w Instytucie Historii UAM pracę doktorską pt. „Stosunek Towarzystwa Rozwoju Ziem Zachodnich wobec problemu niemieckiego 1957–1970”, opublikowaną pt. *Działalność zagraniczna Towarzystwa Rozwoju Ziem Zachodnich w latach 1957–1970*, Bydgoszcz 1995. Rozprawą habilitacyjną była książka *Emigracja polska w Wielkiej Brytanii wobec możliwości wybuchu III wojny światowej 1945–1954*, Bydgoszcz 2004. Pracuje w Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego.
